

Journal of Modern Management Science

Faculty of Management Science, Lampang Rajabhat University

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/JMMS>

2015 - 2019

ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติ มาศึกษาในระดับอุดมศึกษาไทย

The Influencing of External Factor on International Student Movements in Thailand

สุจินดา เจียมศรีพงษ์¹

Sujinda Chemsripong¹

Article Information

Received: Jul 29, 2019

Accepted: Sep 12, 2019

Available Online: Dec 23, 2019

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทย โดยใช้ข้อมูลจำนวนนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาทำการศึกษาในประเทศไทยในปี.ศ. 2560 ทั้งสิ้น 20,150 คน จาก 141 ประเทศ วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนโดยใช้เทคนิคกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในโมเดลมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางที่ได้ตั้งข้อสมมุติฐาน มีเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้นที่มีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติของไทย คือ จำนวนประชากรประเทศต้นทางมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติไปไทยและระยะทางประเทศต้นทางมีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติ ดังนั้น ไทยควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายนักศึกษาต่างชาติให้ชัดเจน ได้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่มีระยะทางใกล้กันและไม่มี ความแตกต่างทางวัฒนธรรม

คำสำคัญ : ปัจจัยภายนอก, อิทธิพลการเคลื่อนย้าย, นักศึกษาต่างชาติ

Abstract

The purpose of this research aims to analyze the influencing of external factors on international student movements in higher education in Thailand. Data access on 20150 student from 141 home countries, according to the number of all International students who studied in Thailand in 2017. Multiple Regression equations by using ordinary least square has been applied. Research has been found that the population of the home country has a positive correlation with the number of the movement of international students in Thailand. On the other hand, the distance between the home and host countries has a negative relation. Therefore, the Government

¹ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

Lecturer at the Faculty of Business Services, Economics and Communication, Naresuan University

should pay priority attention to defining a clear target group countries, to launch a marketing strategy to increase the number of foreign students from these countries.

Keywords: External Factor, Mobility's Factor, International Students

บทนำ

ธุรกิจบริการทางการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจาก เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ให้กับประเทศผู้ส่งออก ในอัตราที่สูง (WTO, 2001) เช่น ประเทศอเมริกาเป็นประเทศส่งออกด้านการศึกษาระดับหนึ่งของโลกมีรายได้จาก ธุรกิจการค้าบริการด้านการศึกษาสูงถึง 11 พันล้าน\$US (Böhm et al., 2004) ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศ ส่งออกการศึกษาอันดับ 4 ของโลกมีรายได้จากธุรกิจการค้าบริการด้านการศึกษาสูงถึงกว่า 4.2 พันล้านAUD\$ (Böhm, Davis, Meares, & Pearce, 2002) นอกจากนั้นกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้มีการเปิดเสรีในภาคบริการภายใต้ ความตกลงของเกดต์ (article XIX ของ GATs WTO (2001) มีส่วนทำให้ธุรกิจการค้าบริการการศึกษาขยายตัวมาก ขึ้น เนื่องจากมีความสะดวกในการค้าระหว่างประเทศและการลงทุนมากขึ้นจึงเกิดการเคลื่อนย้ายสถาบันศึกษาหรือ ผู้จัดการศึกษาไปยังประเทศต่างๆ สะดวกขึ้นส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัว เกิดการเคลื่อนย้ายนักศึกษาข้ามประเทศ สูงขึ้นจากจำนวน 1.8 ล้านคนในปี ค.ศ. 2000 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 7.2 ล้านคนในปี ค.ศ. 2025 (Böhm et al., 2004; Knight, 2006) ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ให้ความสนใจรับนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาในประเทศมากขึ้น

ประเทศไทยเห็นความสำคัญของธุรกิจบริการการศึกษานานาชาติ เนื่องจาก เป็นธุรกิจที่สร้างรายได้สูง ให้กับประเทศในทุกระดับมีมูลค่ารวมกว่า 2.6 หมื่นล้านบาทต่อปี โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษามีมูลค่ากว่า 3,000 ล้านบาทต่อปี และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยกว่าร้อยละ 12 ต่อปี (มาลี โชคล้ำเลิศ, 2560) ดังนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนด นโยบายให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในภูมิภาคเอเชียด้วยเหตุผล 2 ประการคือ 1) เพื่อทดแทนนักเรียนไทยไป เรียนต่างประเทศให้น้อยลงตั้งเป้าหมายไว้ปีละ 50,000 คนหรือลดลงร้อยละ 50 จะช่วยลดการไหลออกของเงินตรา ต่างประเทศของไทยได้ปีละกว่า 1,000 ล้านบาท จากสถิติของกรมเจรจาการค้า (กรมเจรจาการค้า, 2561) นักศึกษา ไทยในต่างประเทศลดลงจาก 6,492 คนในปีพ.ศ. 2550 เป็น 2,736 คนในปีพ.ศ. 2562 หรือลดลงเกือบร้อยละ 50 โดยร้อยละ 43.27 ศึกษาในประเทศอังกฤษและร้อยละ 32.71 ศึกษาในประเทศอเมริกา ส่วนนักศึกษาต่างชาติเข้ามา เรียนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 11,785 คนในปีพ.ศ. 2556 เป็น 20,150 คนในปี พ.ศ. 2560 2) เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับ ประเทศไทยจากธุรกิจบริการทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยประมาณร้อยละ 20 จากรายได้จากนักศึกษา ต่างชาติ คือเพิ่มขึ้นปีละ 3,000 ล้านบาท โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาสถาบันการศึกษาของไทยให้มีมาตรฐานสากลเพื่อ รองรับนักศึกษาต่างชาติ (กรมเจรจาการค้า, 2561) แต่เนื่องจากแต่ละประเทศมีปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมของแต่ละ ประเทศ ได้แก่ นโยบาย ระบบเศรษฐกิจ สังคมและประ ชากรแตกต่างกัน ทำให้การจัดการศึกษาให้บรรลุ เป้าหมายและสามารถแข่งขันได้จึงแตกต่างกัน (OECD, 2004; Knight, 2006; UNESCO-OECD, 2005) เช่นเดียวกับ ประเทศไทย ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเข้ามาศึกษาของนักศึกษาต่างชาติใน ประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาต่างชาติมาศึกษาในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ธุรกิจการค้าบริการทางการศึกษา หมายถึง ธุรกิจการศึกษาที่ผ่านการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาข้ามประเทศ หรือเคลื่อนย้ายโปรแกรมศึกษาข้ามประเทศ รู้จักกันในนามการศึกษานานาชาติ การศึกษานอกที่ตั้งหรือการศึกษาไร้พรมแดน (Raychaudhuri & De, 2007) ซึ่งการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาระหว่างประเทศนี้มีวัตถุประสงค์ไปศึกษาในต่างประเทศเพื่อความก้าวหน้า ทางวิชาการและปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น UNESCO (2015) ได้ให้ความหมายของการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติ คือ บุคคลที่มีการเคลื่อนย้ายทางกายภาพข้ามระหว่าง 2 ประเทศด้วยวัตถุประสงค์ในการศึกษาในประเทศปลายทาง ซึ่งมีความแตกต่างจากประเทศต้นทางของบุคคล เนื่องจากการศึกษาเป็นสินค้าบริการพิเศษ ที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง และจัดเป็นการลงทุนสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ได้ผลตอบแทนในอนาคตที่ดีกว่าในรูปที่เป็นตัวเงิน และในรูปของรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน ได้แก่ การสร้างโอกาสให้เกิดกับอาชีพและการงาน การสร้างเครือข่ายทางสังคม และการเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นต้น แต่การศึกษาในต่างประเทศมีความซับซ้อนมากกว่าการศึกษาในประเทศ เพราะนอกจากคำนึงถึงปัจจัยภายในของผู้เรียนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นข้อจำกัด เช่น ระยะทาง ภาษาที่ใช้ ค่าครองชีพที่แตกต่างกันมาก ค่าธรรมเนียมการศึกษา เกณฑ์การรับสมัคร คุณภาพของโปรแกรม ต้นทุนค่ากินอยู่ และเงื่อนไขของวีซ่าจากประเทศเจ้าบ้าน เป็นต้น (Beaker & Kolster, 2012)

Lee (1966) ได้พัฒนากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้าย พบว่า ปัจจัยที่ทำให้คนเกิดการตัดสินใจในการย้ายถิ่นนั้น คือ สภาพแวดล้อมต้นทาง สภาพแวดล้อมปลายทาง อุปสรรคและปัจจัยส่วนบุคคล โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นประกอบด้วย 1) ปัจจัยทางด้านต้นทางเป็นปัจจัยหลัก (Push Factor) ที่กระตุ้นให้เกิดความต้องการเคลื่อนย้ายเพื่อไปศึกษาในต่างประเทศ และ 2) ปัจจัยด้านปลายทางเป็นปัจจัยดึง (Pull factor) ในงานวิจัยนี้เน้นที่ปัจจัยต้นทาง ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ลักษณะเฉพาะของผู้ที่ต้องการไปเรียนในต่างประเทศ เช่น เพศ อายุ สัญชาติ ความสามารถทางด้านภาษา และผลการเรียน (Miller & Byrnes, 2001) ระดับความสามารถในการใช้ภาษา (Becker & Kolster, 2012) ประสบการณ์หรือคำบอกเล่าการศึกษาต่อในต่างประเทศของคนในครอบครัว เพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษาและตัวแทนทางการศึกษา (Mazzarol et al. 1997) การสนับสนุนของผู้ปกครองในการศึกษาต่อต่างประเทศ (Mazzarol & Soutar. 2001) ความเชื่อหรือเข้าใจเพื่อนต่างชาติและวัฒนธรรมของประเทศอื่นๆ (Pettibone, 2001) และความเชื่อในโอกาสมีงานทำและมีรายได้ที่สูงกว่าเรียนในประเทศ (Palika, 2003) เป็นต้น มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อในต่างประเทศสูงขึ้น

ปัจจัยสภาพแวดล้อมในประเทศต้นทาง ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของประเทศต้นทาง (Becker & kolster, 2012 ; McMahon, 1992; และ Agarwal & Winkler, 1985) เช่น ความไม่เพียงพอของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศต้นทาง คุณภาพการศึกษาในประเทศต้นทางต่ำ และการรับรู้คุณค่าของปริญญาจากต่างประเทศในประเทศต้นทางในตลาดแรงงาน (Becker & Kolster, 2012) เป็นต้น ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ สัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ของค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในภาคการศึกษาต่อสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) การให้ความสำคัญทางการศึกษาของรัฐบาลของประเทศต้นทาง

(McMahon, 1992) **ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ** ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับรายได้ของประเทศ ระดับของความสำเร็จทางเศรษฐกิจในมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ รายได้เฉลี่ยในประเทศต้นทาง (Agarwal & Winkler, 1985) ระดับความสำเร็จทางเศรษฐกิจในประเทศต้นทาง ปัจจัยทางเศรษฐกิจเหล่านี้ จะทำให้ปริมาณของการไหลของนักศึกษาต่างชาติมีจำนวนมากเพราะสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจจะแสดงถึงโอกาสทางการศึกษาที่สูงกว่าผลกระทบของการปรับผลิตภัณฑ์ภายในประเทศรวม (GDP) ต่อหัว และปัจจัยทางเศรษฐกิจแสดงด้วย ราคาหรือต้นทุนในการศึกษา เช่น ค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าใช้จ่ายต่างๆ ค่าเดินทาง

นอกจากนั้น Mazzarol & Soutar (2001) พบว่า ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่นักศึกษาต่างชาตินำมาพิจารณาตัดสินใจเลือกไปศึกษาต่อต่างประเทศ ส่วน Zuker (2004) ; Jones (2002) และ Dennard (2000) พบว่า ค่าเล่าเรียนเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ กล่าวคือ สถาบันอุดมศึกษาที่มีค่าเรียนไม่สูงมากนัก เป็นตัวเลือกสำคัญในการตัดสินใจ McLeod (1997) พบว่า ค่าเล่าเรียนที่ต่ำเป็นเหตุผลสำคัญหนึ่งในการเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเช่นเดียวกับ Menon (1997) พบว่า ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยต่ำกว่าค่าจ้างที่คาดว่าจะได้รับก็จะตัดสินใจเรียนเพิ่มขึ้น (Lee, 1966; Becker & Kolster, 2012) ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงได้ทำการพัฒนาแบบจำลองการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาต่างชาติ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระหรือตัวกำหนดการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาต่างชาติจากประเทศต่างๆ มาประเทศไทย ดังนี้

1. จำนวนประชากรของประเทศต้นทาง หมายถึง จำนวนประชากรของประเทศต้นทางของนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาเรียนในประเทศไทย เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลถึงการเคลื่อนย้ายนักศึกษาระหว่างประเทศได้ ปริมาณการย้ายถิ่นจะแปรผันโดยตรงกับขนาดของความแตกต่างของพื้นที่ ความหนาแน่นของประชากร ถ้าประเทศต้นทางมีจำนวนประชากรมากย่อมส่งผลถึงจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาจากต้นทางไปเรียนในต่างประเทศมากด้วย (Lee, 1966) เนื่องจาก จำนวนประชากรมากย่อมส่งผลให้เกิดความต้องการเรียนมากหากสถาบันการศึกษาในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการย่อมทำให้นักศึกษาเลือกเรียนในต่างประเทศมากขึ้น ดังนั้นความสัมพันธ์ของจำนวนประชากรต้นทางจะสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับจำนวนการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาจากต่างชาติ สำหรับตัวแปรที่นำมาใช้ในแบบจำลองนั้นใช้จำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศต้นทางในแต่ละปี เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Banks, Olsen & Pearce (2007) และจำนวนประชากรของประเทศต้นทางของนักศึกษาต่างชาติที่จะมาเรียนในประเทศไทย ได้ข้อมูลจากประเทศที่เข้ามาศึกษาในไทยใน เว็บไซต์ WDI https://datacatalog.worldbank.org/search?search_api_views_fulltext_op=AND&query=people&sort_by=search_api_relevance&sort_by=search_api_relevance สามารถตั้งเป็นสมมุติฐานดังนี้

H1: จำนวนประชากรของประเทศต้นทางมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่าง ชาติไปยังประเทศไทยปลายทาง

2. ระยะทางระหว่างประเทศต้นทางและปลายทางที่นักศึกษาต้องการไปเรียน หมายถึง

ระยะทางของประเทศปลายทางที่ต้องการไปเรียน เป็นระยะทางใกล้หรือไกลที่นักศึกษาของประเทศของผู้ที่ต้องการไปเรียนห่างจากประเทศของตนเอง จัดเป็นความใกล้ชิดกันทางภูมิศาสตร์ที่กำหนดการเคลื่อนย้ายของการเดินทางไปศึกษาในต่างประเทศ (Raychaudri & De, 2007; Kim, 1998) ในที่นี้ระยะทาง คือ ระยะห่างระหว่างประเทศปลายทางที่ต้องการไปเรียนกับประเทศของตนเอง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและความใกล้ชิดของวัฒนธรรมระหว่างประเทศต้นทางและปลายทางซึ่งจะมีผลต่อความต้องการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Tremblay, 2001) ระยะทางยังเป็นตัวกำหนดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเรียน ถ้าระยะทางไกลจะทำให้การสมัครเรียนลดลงเพราะระยะทางไกลเป็นเหตุให้ต้นทุนสูง นอกจากนั้น ระยะทางยังมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน สำหรับนักศึกษาต่างชาติวัฒนธรรมที่ใกล้กันมากยิ่งขึ้นทำให้ง่ายในการเข้าไปเกี่ยวข้องได้มากขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมน้อยจะดึงดูดนักศึกษามาเรียนมาก ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางกับการสมัครเข้าเรียนของนักศึกษาต่างชาติจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม หมายถึง ถ้าระยะทางระหว่างประเทศต้นทางและปลายทางห่างกันมากจะทำให้ความต้องการ การไปเรียนต่างประเทศมีน้อยลงกว่าประเทศที่อยู่ใกล้กว่า สำหรับตัวแปรที่ใช้อธิบายระยะทางในงานวิจัยนี้จะใช้ตัวแปรระยะทางจากประเทศต้นทางไปปลายทางในการศึกษา ซึ่งข้อมูลระยะทางระหว่างประเทศต้นทางไปยังปลายทาง ได้จาก เว็บไซต์

<https://www.google.co.th/maps/@18.3170581,99.3986862,17z?hl=th> จึงได้ตั้งเป็นสมมุติฐานดังนี้

H2: ระยะทางระหว่างประเทศต้นทางและประเทศปลายทางที่นักศึกษาต้องการไปเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติจากประเทศต้นทาง

3. รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศต้นทาง หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศของผู้จะไปเรียน

ต่างประเทศ เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะกำหนดการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติ เนื่องจากรายได้เป็นตัวกำหนดความสามารถในการจ่ายเพื่อการศึกษา หากประเทศมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูง หมายถึง ประเทศมีความสามารถรับภาระด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ค่าลงทะเบียนเรียน ค่าครองชีพได้ทำให้การเคลื่อนย้ายนักศึกษาสูงตามไปด้วย ตรงข้ามถ้าประเทศมีรายได้ต่ำย่อมมีความสามารถส่งคนไปเรียนต่อต่างประเทศต่ำส่งผลถึงความต้องการไปเรียนต่างประเทศต่ำตามไปด้วย (Banks, Olsen & Pearce. 2007) นอกจากนั้น ยังขึ้นกับความแตกต่างทางด้านรายได้ระหว่างประเทศต้นทางและปลายทาง หากรายได้มีความแตกต่างกันมากยิ่งขึ้นทำให้ไม่สามารถไปเรียนในประเทศปลายทางนั้นได้ การเคลื่อนย้ายนักศึกษาจะเคลื่อนย้ายจากประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจต่ำไปยังประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูง Freeman & Freeman. (1992) ได้เสนอให้เลือกประเทศที่มีความแตกต่างของ GDP ระหว่างประเทศต้นทางและประเทศปลายทางไม่ห่างกันมากนัก ดังนั้น ความสัมพันธ์ของตัวแปรจะมีทิศทางเดียวกัน (+) กับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษา สำหรับตัวแปรที่ใช้วัดรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศต้นทางใช้ตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศต้นทาง เช่น งานวิจัยของ Gustav (1921) ; Pakko & Pollard (2003) ; Banks, Olsen & Pearce (2007). ซึ่งข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศต่างๆ ได้จาก เว็บไซต์ <http://www.worldbank.org/> จึงได้ตั้งเป็นสมมุติฐานดังนี้

H3: รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศต้นทาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติจากประเทศต้นทาง

4. คุณภาพการศึกษาของประเทศต้นทาง หมายถึง คุณภาพของการศึกษา วัดได้จากการจัดลำดับของสถาบันตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น เป็นปัจจัยความสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาต่างชาติเช่นกัน เพราะจัดเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาออกไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ถ้าคุณภาพการศึกษาของประเทศต้นทางต่ำจะส่งผลทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาต่างชาติจากประเทศต้นทางมาประเทศปลายทางสูงขึ้น ตรงข้ามถ้าคุณภาพการศึกษาในประเทศต้นทางสูงไม่จำเป็นที่นักศึกษาต้องไปเรียนต่างประเทศที่มีคุณภาพต่ำกว่า ดังนั้น ตัวกำหนดความต้องการไปเรียนต่อในต่างประเทศมีน้อยการเคลื่อนย้ายเพื่อไปศึกษาต่อในต่างประเทศน้อยได้ความสัมพันธ์ของคุณภาพทางการศึกษาของประเทศกับการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาคาดว่าเป็นบวก เช่น งานวิจัยของ Chapman (1979); Murphy (2002), Tierney. (1983), Tremblay (2001), Shackleton (2003), Follari. (2004); Knight (2005) ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงได้ตั้งสมมุติฐานดังนี้

H4: คุณภาพการศึกษาของประเทศต้นทางมีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติจากประเทศต้นทาง

งานวิจัยนี้ใช้ตัวแปรของการจัดลำดับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศต้นทางเป็นตัวแทนในการอธิบายคุณภาพการศึกษาของผู้สมัครจากประเทศต่าง ๆ ข้อมูลลำดับของมหาวิทยาลัยและของโลกใช้ข้อมูลจาก Webmetrics. (2019) ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการศึกษาของประเทศต้นทางกับการสมัครเข้าเรียนในต่างประเทศจะเป็นลบ ซึ่งข้อมูลของตัวแปรที่ใช้วัดคุณภาพการศึกษาของประเทศต้นทางจะใช้ตัวเลขลำดับที่ของมหาวิทยาลัยของประเทศต้นทางที่เป็นลำดับที่ 1 โดยนำข้อมูลจากเว็บไซต์

<https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2018>

5. รายจ่ายด้านการศึกษาของรัฐบาลของประเทศต้นทางเพื่อสนับสนุนการศึกษา หมายถึง ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่รัฐบาลของประเทศต้นทางได้จ่ายสนับสนุนการศึกษาในแต่ละปีคิดเป็นสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ของ GDP หากรัฐบาลมีรายจ่ายสนับสนุนด้านการศึกษาสูงย่อมหมายถึง สถานศึกษามีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสถานศึกษา ตึกเรียน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ทุนการศึกษา ที่สนับสนุนไปยังนักศึกษาของประเทศตนได้มาก การเคลื่อนย้ายไปศึกษาในต่างประเทศก็ไม่มี ความจำเป็น ทำให้จำนวนการเคลื่อนย้ายของนักศึกษามีทิศทางตรงข้ามคือต่ำ เป็นตัวกำหนดคุณภาพและปริมาณการศึกษา เนื่องจากรายจ่ายด้านการศึกษามีส่วนทำให้สภาพแวดล้อมบรรยากาศการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนทุนการศึกษา สิ่งเหล่านี้ดึงดูดให้นักศึกษาต่างชาติสนใจเรียนเพิ่มขึ้น รายจ่ายรัฐบาลสูงสามารถช่วยให้พัฒนาการศึกษาขึ้น ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายของรัฐบาลในการสนับสนุนของประเทศเจ้าบ้านมีทิศทางตรงข้ามกับการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาต่างชาติ งานวิจัยนี้ใช้ตัวแปรที่ใช้สัดส่วนรายจ่ายของรัฐบาลต่อ GDP ของประเทศต้นทางในการอธิบาย ตัวเลขรายจ่ายทางด้านการศึกษาของรัฐบาลในประเทศต้นทางที่จ่ายสนับสนุนการศึกษาในแต่ละปีคิดเป็นสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ของ GDP ได้จาก เว็บไซต์

https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&met_y=ny_gdp_mktp_c&idim=country:VNM:PHL&hl=th&dl=th#lctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=se_xpd_to_tl_gb_zs&scale_y=lin&ind_y=false&rdim=region&idim=country:VNM:PHL&ifdim=region&hl=th&dl=th&ind=false เขียนเป็นสมมุติฐานได้ดังนี้

H5: รายจ่ายด้านการศึกษาของรัฐบาลของประเทศต้นทางมีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติจากประเทศต้นทาง คิดเป็นสัดส่วนของ GDP

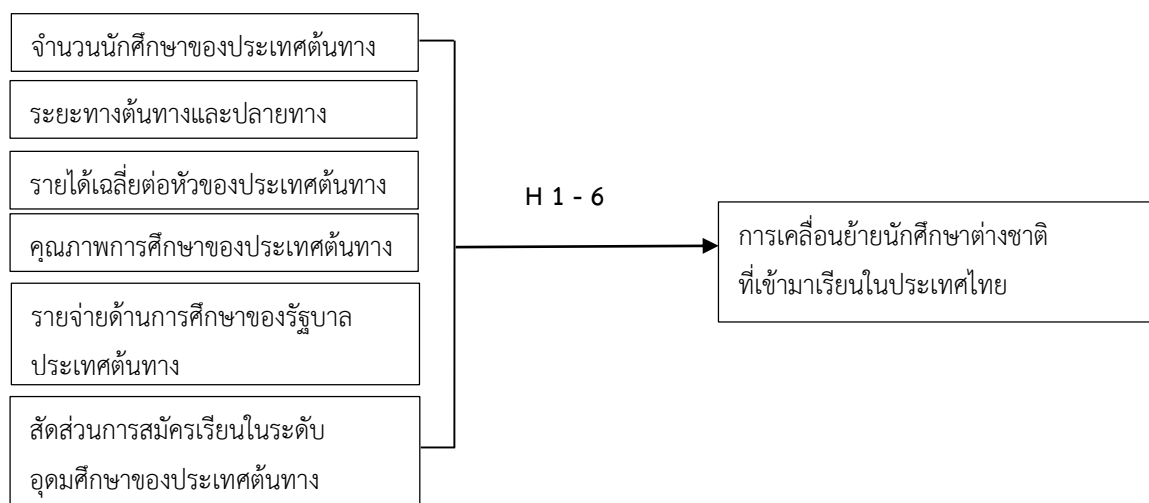
6. สัดส่วนการสมัครเรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศต้นทาง หมายถึง การสมัครเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาคิดเป็นสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ หากอัตราการสมัครเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศต้นทางมีสัดส่วนที่สูง ย่อมหมายถึง การแข่งขันกันสูงในกลุ่มผู้เรียน นักศึกษาบางคนไม่มีที่เรียน ทำให้ความต้องการเคลื่อนย้ายไปศึกษาต่อในต่างประเทศก็จะมีสูงขึ้นเป็นจำนวนการสมัครเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศต้นทางคิดเป็นอัตราส่วนเปอร์เซ็นต์ในแต่ละกลุ่มอายุ ถ้าสัดส่วนผู้สมัครเรียนระดับอุดมศึกษาในประเทศต้นทางสูงย่อมแสดงถึงจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาไปต่างประเทศสูงตามไปด้วย อัตราส่วนการสมัครเรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศต้นทางคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ได้ข้อมูลจาก <https://www.google.com/publicdata> เขียนเป็นสมมุติฐานได้ดังนี้

H6: สัดส่วนการสมัครเรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศต้นทางจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติจากประเทศต้นทาง

นิยามตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลอง

- Exed = จำนวนนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาทำการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของไทย
 - Pops = จำนวนประชากรของประเทศต้นทางของนักศึกษาต่างชาติที่จะมาเรียนในประเทศไทย
 - Dist = ระยะทางของประเทศต้นทางของนักศึกษาต่างชาติและประเทศไทย
 - Gdppc = รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศต้นทางที่มีนักศึกษาต่างชาติมาเรียนในไทย
 - Wrnk = คุณภาพของการศึกษาของสถาบันในประเทศต้นทาง
 - Gexp = ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของรัฐบาลในประเทศต้นทางที่จ่ายสนับสนุนการศึกษาในแต่ละปีคิดเป็นสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ของ GDP
 - Ger = อัตราส่วนการสมัครเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศต้นทางคิดเป็นเปอร์เซ็นต์
- จากวรรณกรรมที่ทบทวนมาทั้งหมดข้างต้น สามารถนำเสนอกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ จำนวนนักศึกษาต่างชาติ จำนวน 20,150 คน จาก 141 ประเทศที่มาเรียนในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลจากศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในปี พ.ศ. 2560

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาต่างชาติ จำนวน 141 ตัวอย่าง จากจำนวน 162 ตัวอย่าง เนื่องจากคัดเลือกเฉพาะตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลจาก เว็บไซต์ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร โดยใช้เวลารวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 2 เดือน

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยใช้โมเดลสมการถดถอยเชิงซ้อน โดยใช้เทคนิคกำลังสองน้อยที่สุด OLS (Ordinary Least Square) โดยทำการทดสอบค่าพารามิเตอร์ wald test และ goodness of fit measure ผลการทดสอบค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้ สามารถใช้แทนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่พิจารณาได้

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการประมาณการค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ ได้ผลดังนี้ ตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศต้นทางที่มีนักศึกษาต่างชาติมาเรียนในประเทศไทยเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลถึงการกำหนดการเคลื่อนย้ายอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กล่าวคือ ถ้าประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูง จะมีจำนวนนักศึกษาต่างชาติเคลื่อนย้ายเข้ามาในไทยสูงด้วย นอกจากนี้ ระยะทางที่ประเทศของผู้ที่ต้องการไปเรียนห่างจากประเทศของตนเองเป็นปัจจัยสำคัญมีผลต่อการเคลื่อนย้ายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เมื่อพิจารณาค่า adjusted R^2 ได้ค่าเปอร์เซ็นต์ของความแปรปรวนของตัวแปรตามที่ถูกอธิบายด้วยตัวแปรอิสระทั้งหมด มีค่าเท่ากับ 47.3% ได้ค่าสถิติ $F=22.08$ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 พิจารณารายละเอียดในตารางที่ 1 ประกอบ

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (ANOVA)

Model	R	R ²	Adjusted R ²	Std. Error of the Estimate
1	0.704 ^a	0.495	0.473	547.648

a. Predictors: ค่าคงที่, enrollment ratio, distance from import c., population of importing countries, educational expense ratio, quality of education, gdp per capita

ANOVAa

Model 1	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	39735798.182	6	6622633.030	22.081	0.000 ^b
Residual	40488994.410	135	299918.477		
Total	80224792.592	141			

a. Dependent Variable: number of students

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficients)^a ของตัวแปรอิสระ

Model 1	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	206.992	154.712		1.338	0.183
Pops	2.969E-6	0.000	0.667	10.497	0.000*
Dist	-0.024	0.011	-0.140	-2.228	0.028*
Gdppc	0.000	0.002	0.003	0.043	0.965
Wrank	0.010	0.007	0.088	1.311	0.192
Gexp	-19.664	23.707	-0.053	-0.829	0.408
Ger	0.469	1.709	0.020	0.274	0.784

a. Dependent Variable: number of students

จากตารางที่ 2 สามารถเขียนได้ในรูปของสมการถดถอย ดังนี้

$$\text{ExEd} = 206.992 + 0.00000296\text{Pops}^* - 0.024\text{Dist}^* + 0.000\text{Gdppc} + 0.010\text{Wrank} - 19.664\text{Gexp} + 0.469\text{Ger}$$

Adjusted $R^2 = 0.473$, $n = 141$ * significant at 95% confidence interval

อภิปรายผล

ตัวแปรอิสระทุกตัวในโมเดลมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางที่ได้ตั้งข้อสมมุติฐานไว้ คือ ตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศต้นทางที่มีนักศึกษาต่างชาตินิยมมาเรียนในประเทศไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Banks, Olsen & Pearce (2007) ที่ทำการศึกษาล่วงพบว่า ถ้ารายได้ของประเทศสูงย่อมมีความสามารถในการไปเรียนต่างประเทศมีสูงตามด้วย ดังนั้นผลการศึกษาก็สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 ส่วนตัวแปรคุณภาพของการศึกษาของสถาบันในประเทศต้นทาง มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chapman (1979), Murphy (1981), Tierney (1983), Tremblay (2001), Shackleton (2003), Follari (2004), Knight (2005) ที่กล่าวว่าคุณภาพการศึกษาของประเทศต้นทางสูงย่อมทำให้การเคลื่อนย้ายนักศึกษาออกไปศึกษาในต่างประเทศต่ำ ดังนั้นผลการศึกษาก็ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 4 เนื่องจากนักศึกษาต่างชาติไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพของสถานศึกษาที่เข้ามาเรียน แต่ให้ความสนใจค่าใช้จ่ายในการศึกษา และวัฒนธรรมที่ต้องเจอเมื่อต้องเคลื่อนย้ายไปอยู่ที่อื่น อาจจะแปรผันตามระยะทางที่เข้ามาทำการศึกษามากกว่านั่นเอง

ส่วนตัวแปรค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของรัฐบาลในประเทศต้นทางที่จ่ายสนับสนุนการศึกษาในแต่ละปีคิดเป็นสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ของ GDP มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติ กล่าวคือ ประเทศต้นทางที่รัฐบาลมีการสนับสนุนด้านการศึกษาด้วยงบประมาณที่เป็นสัดส่วนสูงของ GDP นั้น พบว่า การเคลื่อนย้ายนักศึกษาจากประเทศเหล่านั้นมีอัตราที่ต่ำ ได้เนื่องจาก มีความสมบูรณ์ในการสนับสนุนการศึกษาจากภาครัฐอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องไปแสวงหาหรือเคลื่อนย้ายไปศึกษาในประเทศอื่นอีก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานของ McMahon (1992) ที่ทำการศึกษาล่วง พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจทำให้ปริมาณของการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาต่างชาติมีจำนวนมาก สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจจะแสดงถึงโอกาสทางการศึกษาที่สูงกว่า ดังนั้น ผลการศึกษาในครั้งนี้จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 5

ปัจจัยอัตราส่วนการสมัครเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศต้นทางคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ (McMahon, 1992) ที่ทำการศึกษาล่วงพบว่า ขนาดของนักศึกษาในประเทศต้นทางเป็นปัจจัยที่กำหนดให้มีการเคลื่อนย้ายนักศึกษาไปยังต่างประเทศ ดังนั้น ผลการศึกษาก็สนับสนุนสมมติฐานที่ 6 เนื่องจากอัตราส่วนของการสมัครเรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศต้นทางนั้นย่อมเปรียบเสมือนเป็นประมาณอุปสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นจำนวนนักศึกษาในประเทศต้นทางที่ต้องการเรียนและมีโอกาสเคลื่อนย้ายมาเรียนในต่างประเทศได้สูงกว่า หากมีขนาดที่ใหญ่กว่าในประเทศต้นทางเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ และในประเทศนั้นมีการจัดการศึกษาให้ไม่เพียงพอกับความต้องการจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายไปศึกษาในต่างประเทศได้สูงตามไปด้วย

อย่างไรก็ตามมี 2 ตัวแปรที่มีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติของไทย คือ จำนวนประชากรของประเทศต้นทาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติจากประเทศ

ต้นทางสอดคล้องกับ Banks, Olsen & Pearce (2007) ; McMahon (1992) ที่ทำการศึกษาลแล้วพบว่าขนาดของนักศึกษาในประเทศต้นทางเป็นปัจจัยที่กำหนดให้มีการเคลื่อนย้ายนักศึกษาไปยังต่างประเทศหากจำนวนนักศึกษาในประเทศต้นทางมีมากทำให้จำนวนการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาไปศึกษาในต่างประเทศมีมากขึ้นด้วย ดังนั้น ผลการศึกษาจึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ที่ว่าจำนวนประชากรของประเทศต้นทางมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติไปยังประเทศปลายทางและตัวแปรระยะทางระหว่างประเทศต้นทางกับปลายทางมีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติ สอดคล้องกับงานของ Raychaudhuri & De, (2007) ; Kim (1998) ; Naido (2007) ที่ทำการศึกษาลแล้ว พบว่า ระยะทางที่ประเทศของผู้ที่ต้องการไปเรียนทางจากประเทศของตนเองและตัวแปรระยะทางเป็นปัจจัยที่อาจจะสัมพันธ์กับทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจกับความใกล้ชิดกันของวัฒนธรรมของประเทศต้นทางและปลายทางปกติระยะทางมีผลต่อความต้องการการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Tremblay. 2001) เป็นตัวกำหนดต้นทุนในการสมัครเรียน ดังนั้น ผลการศึกษาจึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ที่ว่าระยะทางระหว่างประเทศต้นทางและประเทศปลายทางที่นักศึกษาต้องการไปเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติจากประเทศต้นทาง

สรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวในโมเดลมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในทิศทางที่ได้ตั้งข้อสมมุติฐานไว้ตัวแปรประชากรของประเทศต้นทางและตัวแปรระยะทางจากประเทศต้นทางเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติมาไทยที่มีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญโดยตัวแปรจำนวนประชากรของประเทศต้นทางมีความสัมพันธ์เชิงบวก และตัวแปรระยะทางระหว่างประเทศต้นทางกับปลายทางมีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติ ส่วนตัวแปรอื่นๆ พบว่า ตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศต้นทางที่มีนักศึกษาต่างชาติมาเรียนในไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติและถ้ารายได้ของประเทศสูงย่อมมีความสามารถในการไปเรียนต่างประเทศมีสูงตามด้วย ส่วนคุณภาพของการศึกษาของสถาบันในประเทศต้นทางไม่มีผลต่อการมาเรียนในประเทศไทยเนื่องจากให้ความสำคัญกับค่าใช้จ่ายในการศึกษา และวัฒนธรรมมากกว่า ส่วนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของรัฐบาลในประเทศต้นทางที่จ่ายสนับสนุนการศึกษาในแต่ละปีอย่างเพียงพอก็มีผลทำให้นักศึกษาต่างชาติไม่ต้องการมาเรียนในประเทศไทย

การนำไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้ สามารถนำผลงานวิจัยที่ค้นพบ คือ ปัจจัยทางด้านประชากรของประเทศต้นทางและปัจจัยด้านระยะทางจากประเทศต้นทางเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติมาไทย กระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทย สามารถนำไปกำหนดพื้นที่กลุ่มเป้าหมายในเชิงนโยบายด้านการศึกษาที่จะขับเคลื่อนในการเปิดรับนักศึกษาจากต่างชาติที่ต้องเข้าไปประชาสัมพันธ์หรือทำกลยุทธ์การตลาดต่อไป เช่น ประเทศจีน ประเทศพม่า และเวียดนาม เป็นต้น นอกจากนี้ ในเชิงทฤษฎี ผลงานวิจัยนี้เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษา ตัวแปรทางด้านระยะทางเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเคลื่อนย้ายนักศึกษาต่างชาติมาศึกษาที่ไทย ดังนั้น ไทยควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายนักศึกษาต่างชาติให้ชัดเจน ได้แก่ กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่มีระยะทางใกล้กันและไม่มี ความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีความได้เปรียบด้านค่าใช้จ่ายในการเรียนที่ต่ำกว่าประเทศทางยุโรปและอเมริกา ได้แก่ พม่า กัมพูชา ลาว เวียดนาม นอกจากนั้น ควรมุ่งพิจารณาประเทศที่มีจำนวนประชากรมาก ได้แก่ จีน อินเดีย บังคลาเทศ ปากีสถาน น่าจะเป็นประเทศกลุ่มเป้าหมายของนักศึกษาต่างชาติในไทย ที่ไทยต้องทำการตลาดหรือวางกลยุทธ์การตลาดเพื่อให้มีจำนวนนักศึกษาต่างชาติจากประเทศเหล่านี้เข้ามาศึกษาในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

2. จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาต่างชาติสนใจเลือกมาเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชนไทยมากกว่ารัฐ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบ ย่อมแสดงว่า ค่าใช้จ่ายไม่ได้เป็นตัวกำหนดการเลือกเรียนแต่อย่างใด แต่ตัวหลักสูตรและสถาบันที่เลือกเรียนนั้น ตรงกับความต้องการเรียนของผู้เรียน รวมถึงบรรยากาศ ความเป็นสากล ความเป็นนานาชาติของสถาบันต่างหากที่เป็นตัวกำหนดการเคลื่อนย้ายมากกว่า ดังนั้น ทุกสถาบันของไทยควรพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมของนักศึกษา สื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก และระบบบริการ จะทำให้นักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษามากขึ้น

3. ควรจัดอุปสรรคในการเคลื่อนย้ายเข้ามาศึกษาในไทยต่างๆ เช่น เกณฑ์การรับสมัคร นโยบายและกฎระเบียบที่ส่งผลต่อนักศึกษาต่างชาติและการแข่งขันที่รุนแรงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศด้วยการสนับสนุนทุนการศึกษา หรือนโยบายให้โอกาสทำงานในประเทศหลังจบการศึกษา เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กรมเจรจาการค้า. (2561), บริการสาขาการศึกษาปี 2561, หน้า 1-31.
- ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์, ประภาเพ็ญ สุวรรณ และ ณรงค์ เทียนสง. (2521). *ประชากรศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช 2521. 198.
- มาลี โชคล้ำเลิศ, อธิปัตติกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, กระทรวงพาณิชย์. (2560). “การสร้างโอกาสธุรกิจบริการการศึกษานานาชาติไทยสู่สากล”, บทสัมภาษณ์ในงานสัมมนา, วันที่ 20 มิ.ย. 2560
- Agarwal, V., & Winkler, D. (1985). Foreign Demand for United States Higher Education: A Study of Developing Countries in the Eastern Hemisphere, *Economic Development and Cultural Change*, Vol. 33, No.3, pp.623-44.
- Banks, M., Olsen, A. & Pearce, D. (2007), *Global Student Mobility: An Australian Perspective Five Years, on IDP Education*, Adelaide.
- Becker, R., & Kolster. R. (2012). *International Student Recruitment: Policies and Developments In Selected Countries*. The Hague: Netherlands Organization for International Cooperation in Higher Education (Nuffic).
- Böhm, Meares, & Pearce (2002). *Global Student Mobility 2025: Forecasts of the Global Demand for International Higher Education*. Working Paper IDP Education Australia, September 2002.

- Böhm, A. et al. (2004). *Forecasting International Student Mobility: A UK Perspective*, British Council, London.
- Chapman, R. (1979). Pricing Policy and the College Choice Process. *Research in Higher Education*, 10(37), 57.
- Dennard, E. (2000). *The Influence of Psychosocial Factor on College Choice and Subsequence Student Satisfaction with College Experiences*. Dissertation Abstracts International.
- Follari M. (2004), *Comparative Costs of Higher Education for International Students 2004*, IDP Education Australia.
- Freeman, Y., & Freeman, D. (1992). *Whole language for Second Learners*. Portsmouth, NH Heinemann.
- Gustav, C., (1921). *The World's Monetary Problems; Two Memoranda*. London, Constable.
- Jones, E. (2002). *Factors that Influence College Choice for African Student*. Thesis (PhD.) Union Institute and University. Retrieved from <http://thailip-db.car.chular.ac/dao/detail.nsp>.
- Kim, J. (1998), 'Economic Analysis of Foreign Education and Students Abroad', *Journal of Development Economics*, 56, 337-65.
- Knight, J. (2005). Cross-border Education: An Analytical Framework for Program and Provider Mobility', in Smart, J. & Tierney, W. (eds), *Higher Education: Handbook of Theory and Research, Volume 21*, Springer, Dordrecht.
- Knight, J. (2006). *Cross-Border Education: Conceptual Confusion and Data Deficits*. Perspectives in Education, December 2006, V.24(4), 15-28.
- Lee, E. (1966). A Theory of Migration. *Demography*, 3(1), 47-57.
- Mazzarol, T., Kemp, S. & Savery, L. (1997). *International Students Who Choose not to Study in Australia: An Examination of Taiwan and Indonesia*, Australian International Education Foundation, Canberra.
- Mazzarol, T., & Soutar, A. (2002). Push-Pull Factors Influencing International Student Destination Choice. *International Journal of Education Management*, 16(2), 82-90. Retrieved from <https://doi.org/10.1108/09513540210418403> Downloaded on: 23 February 2019.
- McMahon, M. (1992). *Higher Education In A World Market: An Historical Look At Global Context of International Study*. Higher Education, 24, 465-82.
- McLeod, M. (1997). Marketing Survey of PJC Students, Pensacola Junior College. Florida Office of Institution Research and Effectiveness.
- Menon, M. (1997). Perceived Rates of Return to Higher Education in Cyprus. *Economic of Education Review* 16:425-430.

- Miller, C., & Byrnes, P. (2001). To Achieve or not to Achieve: A Self-Regulation Perspective on Adolescents' Academic Decision Making. *Journal of Educational Psychology*, 93,(4), 677-685.
- Murphy, E. (2002), *Student Mobility and Narrative in Europe: The New Strangers*, Routledge, London.
- Naidoo, V. (2007). The Flow of International Students to UK Universities: Determinants and Implications. *Journal of Research in International Education*. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1475240907083197>
- OECD (2004), *Internationalization and Trade in Higher Education: Opportunities and Challenges*, Organization for Economic Cooperation and Development, Paris.
- Pakko, M., & Pollard, P. (2003), *Burger-nomics: A Big Mac TM Guide to Purchasing Power Parity*. Federal Reserve Bank of St. Louis Review 85(6), 9-28.
- Palika, B. (2003). *The Effect of Study Abroad and Personality on Employment and Earnings in Mexico*, Dissertation Abstract International. No. DA.3118052.
- Pettibone, S. (2001). *A Study of the Value Beliefs and Attitude of Students at an International High School*. Doctoral Dissertation, Education, Boston University.
- Raychaudhuri, A. & De, P. (2007). *Assessing Barriers to Trade in Education Services in Developing Asia-Pacific Countries: An Empirical Exercise*. Asia Pacific Research and Training Network on Trade Working Paper Series, No. 34, May 2007. 1-57. Retrieved from www.artnetontrade.org.
- Shackleton, J. (2003). Opening Up Trade in Higher Education: A Role for The GATS?. *World Economics*, 4(4), 55-77.
- Tierney, M. (1983). Student College Choice Sets: Towards an Empirical Characterization. *Research in Higher Education*, 18, 271-84.
- Tremblay, K. (2001). *Student Mobility Between and Towards OECD Countries: A Comparative Analysis*. in OECD International Mobility of Higher Skilled, OECD, Paris, 39-67.
- UNESCO-OECD (2005), *Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education*, UNESCO and OECD, Paris.
- UNESCO. (2015). Definition of International Student Migration. Retrieved from <https://migrationdataportal.org/themes/international-students>
- World Bank (2019). World Development Indicators. Retrieved from <http://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/themes/people.html>

Webmetrics. (2019). Ranking of World University. Retrieved from www.webometrics.info/en

WTO (2001). *Guide to the GATS: An Overview of Issues for Further Liberalization of Trade in Services*, World Trade Organization, Kluwer Law International, The Hague.

Zuker, R. (2004). Factors to Consider in Selecting a College. Retrieved from <http://www.thehighschoolgraduate.com/educational/DF/factor.html>.